

Els propers 120 anys per a la Fabian Society

Adrian Harvey / Ex-Vicesecretari General de la Fabian Society

En els darrers 20 anys s'ha produït un augment considerable en la quantitat de *think tanks*, o laboratoris d'idees, de centre-esquerra al Regne Unit. Abans de la creació de l'*Institute for Public Policy Research* (IPPR), l'any 1988, les institucions de tendència dretana dominaven la major part del panorama. Organitzacions com l'*Institute of Economic Affairs*, el *Centre for Policy Studies* i l'*Adam Smith Institute* tingueren un paper fonamental en la propagació del thatcherisme i en la seva hegemonia intel·lectual. Durant els anys 70, aquestes organitzacions van establir el marc per a les polítiques dels seus governs, i a la dècada dels 80 van ajudar a mantenir-ne el radicalisme.

Com a contrapunt, van començar a sorgir els nous *think tanks* de centre-esquerra. Primer va ser l'IPPR, després els Demos a principis dels 90, seguits ràpidament per prop de 40 institucions més que, a grans trets, es podrien descriure com a *think tanks* progressistes. De cop i volta, aquests laboratoris d'idees dominaven tot el panorama polític (també es van crear moltes més institucions de centre-dreta), provocant, a la pràctica, 'l'externalització' dels processos de definició i desenvolupament de les polítiques per part dels partits.

Aquesta situació de bonança s'ha assolit d'una manera sorprenentment ràpida (i es pot esviar d'una manera igualment ràpida, ja que existeixen indicis que apunten que el 'mercat' de *think tanks* es troba saturat i que aquesta abundància produeix uns resultats cada cop més pobres pel que fa a la qualitat de les idees). Tot just fa deu anys que es varen crear els *Demos*. Trobem, però, una excepció notable entre la joventut general.

La Fabian Society és, probablement, el *think tank* més antic del món, ja que sorgí com a societat política a finals del segle dinou. Va ser la inspiració per als *think tanks* del Regne Unit durant la postguerra, i l'*Adam Smith Institute* (un dels principals responsables de la revifalla de la centre-dreta durant els 70) es creà, en gran mesura, seguint el model de la Fabian Society.

La Fabian Society, però, s'ha hagut d'adaptar al món dels *think tanks* que ha inspirat; el seu objectiu original era força diferent. De fet, durant els seus primers 80 anys no hagués pensat mai en descriure's a ella mateixa en aquests termes. En els seus inicis es tractava d'una societat política i, actualment, manté importants característiques que fan que l'etiqueta de *think tank* no hi acabi d'encaixar.

No hi ha dubte que els Fabians han tingut un paper central en la configuració del pensament del Partit Laborista. L'any passat, per commemorar el seu aniversari, la Societat va editar un llibret titulat *Fabian Thinkers: 120 years of progressive thought* (*Els pensadors fabians: 120 anys de pensament progressista*). Aquest llibret constava de 12 assaigs, cadascun dels quals destacava l'aportació d'importants figures fabianes (una de cada dècada) que van liderar el pensament d'esquerres de la Gran Bretanya durant el període corresponent. El llibret va constituir un recordatori de la contribució que el Fabianisme ha fet a les polítiques i al pensament del Partit Laborista i al de

moviments progressistes més amplis.

Creada l'any 1884, la Fabian Society fou fundada com a societat política, en certa mesura per exercir de contrapès al creixent corrent de socialisme revolucionari que estava arrelant a la Gran Bretanya en aquells moments. La Societat, que pren el nom del general romà Quintus Fabius, que era conegut com a Cunctator per la seva estratègia d'aplaçar la batalla fins el moment més idoni, tenia com a consigna la "gradualitat". Els fundadors de la Societat, que eren contraris als revolucionaris, creien que el canvi progressiu s'assolia millor a través de la "impregnació" de les institucions amb idees reformistes des del punt de vista social, establint pacientment una campanya racional de canvi i millora que el ciutadà conscient, amb el temps, acabaria acceptant.

Impacte històric

L'any 1900 la Fabian Society es va unir amb els sindicats per fundar el Partit Laborista, i s'hi ha mantingut associada d'ençà d'aleshores. De bon principi, les idees polítiques del laborisme estaven fortament influïdes pels fabians: Sidney Webb va escriure una part substancial tant de la Constitució del Partit el 1918 (incloent-hi l'Article IV original) com el seu programa *Labour and the New Social Order (El laborisme i el nou ordre social)*. De forma conjunta amb Lloyd George i Beveridge, es pot dir que els Webb són els fundadors de l'Estat del benestar modern. Els llibrets de la Fabian Society proposaren per primera vegada la creació del *National Health Service* (el sistema sanitari públic britànic) l'any 1911, la introducció d'un salari mínim el 1906, i l'abolició dels *hereditary peers* (membres de la Cambra dels Lords que reben el seu càrrec en herència) el 1917. En el període de preguerra els escriptors fabians, com Leonard Woolf, RH Tawney i GDH Cole, varen assentar les bases intel·lectuals del socialisme democràtic. En aquella època Clement Attlee, Hugh Gaitskell i Herbert Morrison es trobaven entre els principals membres de la Societat. Quan el laborisme va aconseguir l'aclaparadora victòria de 1945, es van elegir tants fabians (més de 220) que es deia que el grup parlamentari Laborista 'semblava una gran escola fabiana'. Actualment hi ha més membres del parlament fabians que no pas conservadors, i la gran majoria dels membres de l'Executiu en són socis.

En el període de postguerra la Fabian Society es trobava al cor del pensament laborista i socialdemòcrata. Els *New Fabian Essays (Nous assaigs fabians)* de 1952, editats per Anthony Crosland, van ajudar a revifar el debat sobre les esquerres després de la caiguda del Govern Attlee: entre els col·laboradors de la publicació hi havia Roy Jenkins, Ian Mikardo, Richard Crossman i Denis Healey. En dècades posteriors alguns dels autors fabians més influents van ser Richard Titmuss, Peter Townsend, Brian Abel-Smith, Tony Benn i Ben Pimlott, els últims quatre (junt amb, entre d'altres, Crosland, Jenkins, Harold Wilson, Shirley Williams, Tessa Blackstone i Robin Cook) també van ocupar el càrrec de president de la Societat en diversos moments.

Temps de canvi, canvi de funcions?

Durant les dècades dels 80 i dels 90, la Fabian Society tingué una influència cabdal en la modernització del Partit Laborista. En una sèrie de publicacions, Raymond Plant, entre d'altres, va aportar noves reflexions sobre la relació entre el mercat i l'Estat. A més, un informe sobre la constitució del Partit va ser fonamental en la introducció del sistema "un membre, un vot" i va suposar la primera recomanació per a la substitució de l'Article IV. D'altra banda, una sèrie de llibrets sobre l'actitud dels

votants indecisos al sud d'Anglaterra (la sèrie *Southern Discomfort*) van preparar el terreny per als canvis tant en les polítiques com en l'estratègia electoral.

Des de 1997, amb l'elecció del Govern Blair, el paper de la Societat ha passat de ser el de preparar el substrat intel·lectual per a un possible govern, al d'establir unes directrius que serveixin de guia per al pensament i el seu desenvolupament posterior. Mentre els *think tanks* com l'IPPR han proporcionat un servei essencial en el desenvolupament d'idees polítiques detallades, la Fabian Society, més petita i més política, ha intentat exercir un cert lideratge de pensament que estableixi què vol dir ser d'esquerres avui dia.

Un bon exemple el trobem a la *Commission on Taxation and Citizenship* (Comissió sobre fiscalització i ciutadania), que fou creada per rehabilitar la discussió política sobre la fiscalització (una qüestió tabú per al Laborisme des de la derrota electoral de 1992) i per situar-la dins d'un discurs de vincles socials i de ciutadania, en lloc de limitar-se a una funció transaccional. D'altres àrees de recerca han tractat de manera similar qüestions "complicades", incloent-hi l'assentament constitucional del Regne Unit, a través d'una Comissió sobre el Futur de la Monarquia, i les polítiques de migració econòmica. L'última Comissió, sobre les oportunitats de vida per als més necessitats i pobresa infantil, té per finalitat explorar la natura de la igualtat en l'era del consumisme, mitjançant la consideració d'establir prioritats en les polítiques urgents. El treball que s'està duent a terme entorn de la reforma del servei públic pretén fixar els límits entre l'àmbit públic i el privat. A més d'aquesta sèrie d'estudis més rigorosos, la Fabian Society manté la tradició de la polèmica i de l'edició de llibrets, i publica periòdicament circulars sobre tota mena de qüestions polítiques.

A més de la seva longevitat, la Fabian Society és única per d'altres motius. Clarament, fa la funció d'un *think tank*, però manté la seva base d'associats (prop de 7.000; el 80% afiliats al Partit Laborista) i una xarxa de societats locals, que es reuneixen cada mes per tractar qüestions polítiques de diversa índole. Per a molta gent, és l'únic lloc on poden dur a terme aquestes discussions, sobretot si es té en compte el cada vegada més reduït espai per parlar sobre idees en el si del Partit Laborista. La Conferència d'Any Nou de la Societat que se celebra cada any, atreu regularment més de 750 persones, fet que el converteix en un dels esdeveniments polítics més importants del calendari.

La Societat continua essent eminentment política i intel·lectual. Està afiliada (també en això és única) al Partit Laborista (de la mateixa manera que hi estan molts sindicats) i això li proporciona un vincle formal amb les estructures del Partit. D'altres *think tanks*, tot i que la majoria es trobin alineats amb partits o posicions polítiques, no gaudeixen d'aquests vincles formals. Aquesta afiliació és un senyal inequívoc que la Fabian Society defensa tant el pensament com l'acció política.

En l'actual panorama de les esquerres de la Gran Bretanya existeixen *think tanks* més grans i clarament més moderns. La Fabian Society, però, manté un perfil i un grau d'influència elevadíssim si tenim en compte el reduït equip amb què compta i la seva precària posició financera (al Regne Unit no hi ha finançament públic per a la recerca política). Sigui quin sigui el resultat de les eleccions generals d'aquest any al Regne Unit, no hi ha dubte que la Fabian Society tindrà un paper important en el futur desenvolupament del seu germà petit, el Partit Laborista. A banda, però, seguirà proporcionant un valuós espai per al pensament i la discussió progressista.